

Nr 22.

Av herr **Hallén m. fl.**, om uppskjuten livränta av statsmedel åt förra småskolläraryninnan Augusta Vilhelmina Gustafsson, född Johansson.

Från och med den 31 augusti 1926 avgick småskolläraryninnan Augusta Vilhelmina Gustafsson, född Johansson, från sin tjänst som ordinarie småskollärarynna inom Trollhättans skoldistrikt. Hon hade därvid enligt reglemente för statens pensionsanstalt rätt till s. k. uppskjuten tjänstepension. Sommaren 1937 sökte hon denna pension från och med den 7 juli 1937, enär hon den dagen fyllde 60 år och alltså ingick i pensionsåldern. Till sin stora förvåning erhöll hon endast 84 kronor i årlig pension. På förfrågan hos statens pensionsanstalt, varför hon ej fick högre belopp, erhöll hon följande svar:

»Till svar å en den 15 dennes hit inkommen förfrågan meddelas, att Ni, enär Ni vid Eder avgång ej var berättigad till genast börjande pension, allenast kunnat erhålla s. k. uppskjuten tjänstepension, vid vars beräkning hänsyn ej tagits till de bidrag till pensionsavgifterna, som skolat lämnas av stat och kommun, utan endast till de Eder själv åliggande tjänstepensionsavgifterna (utan avdrag för avgift enligt lagen om allmän pensionsförsäkring), vilka tjänstepensionsavgifter utgjort

under tiden	$\frac{7}{7}$ 1897— $\frac{31}{12}$ 1908	per år	4 kronor,
»	» $\frac{1}{1}$ 1909— $\frac{31}{12}$ 1919	»	» 7 » och
»	» $\frac{1}{1}$ 1920— $\frac{30}{8}$ 1926	»	» 41 » 25 öre.»

För att man skall kunna bedöma denna pensionsfråga lämnas här följande upplysningar.

Fru Gustafsson är född den 7 juli 1877. Hon avlade småskollärarynexamen i Göteborg den 7 juni 1894. Hela året 1895 samt 24 veckor år 1896 var hon anställd som småskollärarynna inom Gestads skoldistrikt. Från och med den 15 september 1896 till slutet av år 1900 var hon lärarinna vid mindre folkskola inom Vassända—Naglums skoldistrikt och åren 1901—1915 småskollärarynna inom samma distrikt, varav de 11 sista åren i Strömlund. Då detta samhälle uppgick i Trollhättan vid stadsblivandet den 1 januari 1916, överfördes fru Gustafsson till Trollhättans skoldistrikt, där hon kvarstod i tjänsten till sin avgång. I likhet med andra småskollärarynningar inom riket, som hade anställning tills vidare, blev hon ordinarie småskollärarynna från och med den 1 januari 1919.

Under tiden innan hon fyllde 20 år hade hon enligt då gällande bestämmelser ej inbetalat några pensionsavgifter.

Om fru Gustafsson kvarstått i sin tjänst till pensionsåldern, skulle hon, då hon räknat mer än 33 tjänstår efter fyllda 20 år, erhållit genast börjande tjänstepension å 1,237 kronor 50 öre, vartill kommit en pensionsförhöjning

å 202 kronor 50 öre, sammanlagt alltså 1,440 kronor. Å denna summa hade utgått dyrtidstillägg »efter ett procenttal, som med 16 enheter understiger hälften av talet för levnadskostnadsökningen». För tredje kvartalet 1937 var procenttalet 15. 15 procent av 1,440 kronor är 216 kronor, alltså tillsammans 1,656 kronor. Från och med den 1 januari 1938 hade hon i samband med den nya pensionsregleringen kommit i åtnjutande av ytterligare pensionsförhöjning, varigenom hennes pension skulle ha blivit 1,680 kronor plus dyrtidstillägg, vilket för andra halvåret 1938 beräknas efter 17 procent, alltså per år 285 kronor 60 öre, sammanlagt således 1,965 kronor 60 öre.

Om fru Gustafsson haft anställning som vikarie en månad vid tiden för att hon fyllde sextio år, skulle hon ha fått genast börjande tjänstepension enligt § 19 i reglementet för statens pensionsanstalt (kungl. kung. den 31 december 1919, nr 878). Hennes pension hade då närmast sig den i förra stycket omnämnda. Fru Gustafsson har emellertid ej använt sig av denna väg, vilket annars förekommer.

Om man jämför de två siffrorna 84 kronor och 1,965 kronor 60 öre, så måste man säga, att skillnaden dem emellan är alltför stor. Fru Gustafsson har ju i alla fall varit i skolans tjänst över 30 år. Riksdagen har ju ock beslutat ändring i bestämmelserna om pension åt de lärare, som avgå före pensionsåldern. Från och med den 1 januari 1938 erhålla de s. k. uppskjuten livränta till ett belopp för år räknat, som enligt försäkringsteknisk beräkning svarar mot den intjänta pensionen. Vid beräkning av intjänt pension tillämpas en tjänsteålder för hel pension av trettio år och en pensionsålder av 63 år.

Sommaren 1938 råkade fru Gustafsson ut för ett olycksfall. Hon bröt nämligen högra benet och måste ligga på sjukhus 12 veckor.

Fru Gustafssons man, som varit stationsföreståndare, äger en fastighet i Landvetter, taxerad till 17,500 kronor och in-tecknad till 11,500 kronor. Något kapital utöver det i fastigheten insatta äga makarna icke.

Om man studerar ovan omförmälda fakta utan förutfattade meningar, måste man nog anse, att fru Gustafsson blivit i likhet med dem, som avgått under samma omständigheter, synnerligen missgynnad i pensionsavseende. Särskilt må påpekas, att hon inte ens fått beräkna pension på de avgifter, som *kommunen* inbetalt för henne. Dessa voro åren 1897—1908 beräknade efter 6 kronor per år och åren 1909—1919 efter 11 kronor per år. Under sådana omständigheter få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att f. d. småskolläraryninnan i Trollhättans skoldistrikt Augusta Vilhelmina Gustafsson, född Johansson, måtte erhålla uppskjuten livränta av statsmedel, beräknad som om tjänstepensionsreglementet för folkskollärare m. fl. samt kungl. kungörelserna nr 492/1938 och 581/1935 varit gällande vid hennes avgång ur tjänsten.

Stockholm den 11 januari 1939.

Harald Hallén.

C. P. Olsson.

John Hult.